

Силабус дисципліни «Психологія і педагогіка»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Психологія і педагогіка

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях;
Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Підсумковий контроль: Залік

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання психологічної та педагогічної інформації: виявлення закономірностей поведінки, порівняння підходів, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, есе та презентацій. Здатність до усної та письмової комунікації: чітко пояснювати психологічні та педагогічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність до командної роботи під час тренінгів, рольових ігор і групових дискусій. • аналізувати психолого-педагогічну літературу та наукові джерела; • виділяти головне та узагальнювати результати досліджень; • планувати власну навчально-пізнавальну діяльність; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння основ психології як науки: предмет, методи, галузі. Знання закономірностей пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери та структури особистості; здатність застосовувати ці знання в контексті ІТ-середовища та командної роботи в технічних проєктах. Знання основ педагогіки: дидактики, теорії виховання, сучасних освітніх технологій. Здатність аналізувати педагогічні ситуації, розуміти механізми навчання та розвитку людини, застосовувати педагогічні підходи у власній навчальній і майбутній професійній діяльності інженера-програміста. • характеризувати пізнавальні процеси та їхній вплив на продуктивність праці; • описувати психологічні чинники командної взаємодії в ІТ-колективах; • застосовувати методи педагогічного аналізу навчальних ситуацій; • орієнтуватися в основах конфліктології та міжособистісної комунікації; • пояснювати вплив особистісних чинників на ефективність навчання та праці.	Результати навчання Пояснювати сутність психологічних категорій та явищ: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, увага, мова, емоції, воля, темперамент, характер, здібності. Аналізувати психологічні закономірності навчальної та трудової діяльності майбутнього фахівця з комп'ютерної інженерії. Характеризувати основні педагогічні поняття, принципи дидактики та методи навчання у вищій школі; застосовувати навички самоорганізації та саморегуляції у навчально-пізнавальній діяльності; орієнтуватися в сучасних освітніх технологіях та цифрових інструментах педагогічної взаємодії. • пояснювати психологічний зміст базових понять курсу; • аналізувати структуру особистості та фактори її розвитку; • визначати психологічні основи міжособистісного спілкування та конфлікту; • застосовувати базові методи самодіагностики та саморегуляції; • використовувати психолого-педагогічні знання для підвищення власної навчальної ефективності.
---	---	--

Психологія особистості та пізнавальні процеси

Тема 1.1

Психологія як наука: предмет, методи, галузі. Місце психології в системі наук. Основні галузі психологічного знання. Методи психологічного дослідження та їх застосування. Зв'язок психології з технічними дисциплінами та ІТ-сферою.

Тема 1.2

Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення, мова, уява. Закономірності та індивідуальні особливості пізнавальної діяльності. Розвиток технічного мислення та алгоритмічного стилю мислення.

Тема 1.3

Емоційно-вольова сфера та структура особистості. Емоції та почуття, їх регуляція. Воля і вольові процеси. Темперамент, характер, здібності як детермінанти фахового розвитку інженера-програміста. Потреби, мотивація та спрямованість особистості.

Соціально-психологічні основи міжособистісної взаємодії

Тема 2.1

Психологія спілкування та комунікації. Структура, функції та види спілкування. Вербальна і невербальна комунікація в ІТ-команді. Бар'єри спілкування та способи їх подолання.

Тема 2.2

Психологія малих груп та колективу. Міжособистісні стосунки, групова динаміка, лідерство. Психологічний клімат в ІТ-колективі. Командна робота в agile-середовищі.

Тема 2.3

Конфліктологія та психологія конфлікту. Природа, типологія та динаміка конфліктів. Стратегії поведінки в конфлікті. Медіація та конструктивне вирішення конфліктів у командах розробників.

Тема 2.4

Психологія стресу, емоційного вигорання та стресостійкості. Стрес і його наслідки для фахівця ІТ-галузі. Методи психологічної саморегуляції, тайм-менеджмент та збереження психологічного здоров'я.

Основи педагогіки та сучасні освітні технології

Тема 3.1

Педагогіка як наука: предмет, функції, галузі. Система освіти в Україні та світі. Закономірності та принципи навчання у вищій школі. Особливості підготовки ІТ-фахівців в умовах цифрової трансформації освіти.

Тема 3.2

Дидактика вищої школи: зміст, форми та методи навчання. Лекція, семінар, практичне заняття, лабораторна робота як форми організації навчального процесу. Сучасні активні та інтерактивні методи навчання.

Тема 3.3

Цифрові та інноваційні освітні технології. Е-навчання, змішане навчання (blended learning), MOOC, гейміфікація освіти. Особливості дистанційного навчання для ІТ-спеціальностей. Критичне мислення та медіаграмотність у цифровому середовищі.

Тема 3.4

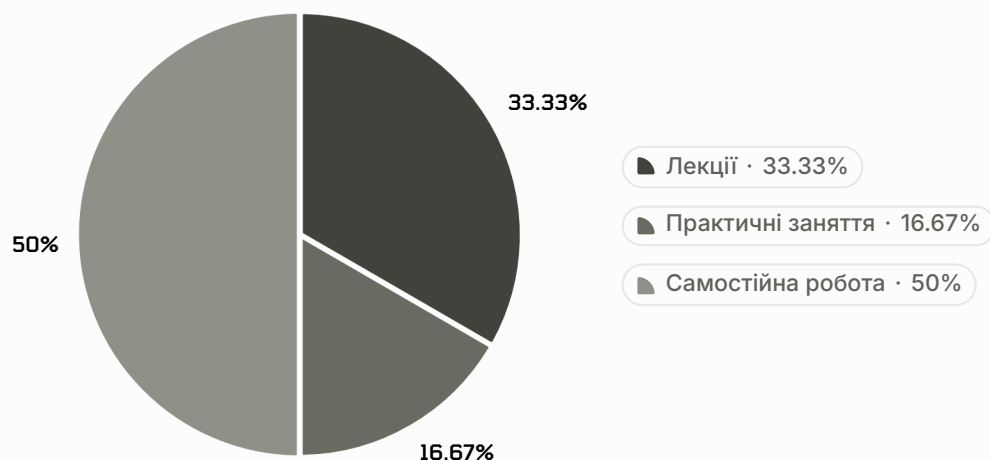
Самоорганізація та саморозвиток студента. Навички навчатись (learning how to learn): цілепокладання, планування, самоконтроль. Рефлексія та розвиток емоційного інтелекту. Побудова індивідуальної траєкторії фахового зростання інженера-програміста.

Розподіл навчального часу – 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Психологія як наука	2	1	4
	Тема 1.2 – Пізнавальні процеси	4	2	5
	Тема 1.3 – Особистість та емоційно-вольова сфера	4	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Психологія спілкування	4	2	4
	Тема 2.2 – Психологія групи та колективу	4	2	4
	Тема 2.3 – Конфліктологія	2	2	4
	Тема 2.4 – Стрес і саморегуляція	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Педагогіка як наука	2	1	4
	Тема 3.2 – Дидактика вищої школи	4	1	4
	Тема 3.3 – Цифрові освітні технології	2	0	5
	Тема 3.4 – Самоорганізація та саморозвиток	2	0	6
Разом		30	15	45

 Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год.):** тренінги, рольові ігри, вирішення психолого-педагогічних ситуацій
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань та есе

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами та рефлексувати самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з психології та педагогіки (Волобуєва, Павелків, Сергєєнкова та ін.), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування психолого-педагогічних категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання ресурсів: сайт Міністерства освіти і науки України (mon.gov.ua), Українського інституту розвитку освіти (uied.gov.ua), платформ дистанційного навчання (Coursera, EdEra, Prometheus), психологічних баз даних і наукових видань. Аналіз матеріалів про цифровізацію освіти, психологію ІТ-праці. Результат — розвиток навичок роботи з науковими джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання практичних завдань із самодіагностики психологічних особливостей (типу темпераменту, стилю мислення, особливостей пам'яті та уваги); аналітичних завдань — порівняльний аналіз педагогічних концепцій, характеристика методів навчання у вищій школі; творчих завдань — підготовка есе та міні-досліджень з актуальних питань психології в ІТ-середовищі. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання завдань для тренінгів, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів вирішення психологічних ситуацій; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, понять і концепцій; підготовка до модульного контролю через систематизацію знань і повторення прикладів із занять. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: тестові запитання, психологічні задачі та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота або модульна контрольна робота — комплексне завдання, що охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання, психологічний аналіз ситуацій, педагогічні задачі). Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування або усна співбесіда. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Психологія і педагогіка» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії. Такий підхід сприяє глибшому розумінню психологічних процесів, розвитку емоційного інтелекту та вмінню застосовувати набуті знання в командній та проєктній роботі.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із ІТ-практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Тренінги та рольові ігри Інтерактивні вправи на розвиток комунікативних навичок, вирішення конфліктів і командної взаємодії; моделювання ситуацій із реального ІТ-середовища.	Психологічні практикуми Тестування та самодіагностика (визначення типу темпераменту, стилю мислення, рівня стресостійкості); інтерпретація результатів і розробка плану саморозвитку.
Кейс-стаді Аналіз реальних психолого-педагогічних ситуацій в ІТ-командах; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Дискусії та круглі столи Обговорення актуальних проблем: психологія дистанційної роботи, вигорання в ІТ, педагогіка цифрової доби; розвиток критичного мислення та навичок аргументації.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних есе, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації науково-психологічної інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей на психолого-педагогічні питання.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Волобуєва О. Ф. Психологія: навч. посіб. для студентів технічних спеціальностей. — Київ : Кондор, 2023. — 256 с.
2. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія : навч. посіб. — Київ : Центр учбової літератури, 2022. — 296 с.
3. Павелків Р. В. Загальна психологія : підручник. — Київ : Кондор, 2022. — 576 с.
4. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч.-метод. посіб. — Дніпро : ДДУВС, 2023. — 196 с.
5. Кузикова С. Б. Психологія саморозвитку особистості : підручник. — Суми : МакДен, 2023. — 460 с.
6. Вереїтіна І. А. Психологія конфлікту : навч. посіб. — Київ : ЦУЛ, 2022. — 208 с.
7. Помаз Г. С., Запорожцева Ю. С. Педагогіка вищої школи: сучасні підходи : навч. посіб. — Харків : НТУ «ХПІ», 2024. — 180 с.
8. Карамушка Л. М., Креденцер О. В. Психологія організаційного розвитку : монографія. — Київ : ІПО АПН України, 2023. — 280 с.
9. Моляко В. О., Музика О. Л. (ред.) Психологія творчості та обдарованості : монографія. — Київ : Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України, 2024. — 312 с.
10. Гончаренко С. У., Олексієнко Б. М. Дидактика: теорія навчання у вищій школі : навч. посіб. — Житомир : Університет «Полісся», 2022. — 240 с.
11. Журнал «Психологія і суспільство» (фахове видання). — URL: <https://pis.wunu.edu.ua/>
12. Журнал «Педагогічний процес: теорія і практика» (Університет Грінченка). — URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/>
13. Офіційний сайт МОН України. — URL: <https://mon.gov.ua/>
14. Платформа відкритого навчання Prometheus. — URL: <https://prometheus.org.ua/>
15. Освітня платформа EdEra. — URL: <https://ed-era.com/>
16. Офіційний сайт НАПН України. — URL: <https://www.naps.gov.ua/>
17. Сайт Кафедри психології та педагогіки КПІ ім. Ігоря Сікорського. — URL: <https://psy.kpi.ua/>
18. Журнал «Організаційна психологія. Економічна психологія». — URL: <https://orgpsy.org.ua/>
19. APA PsycINFO — база даних психологічних наукових публікацій. — URL: <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
20. Офіційний сайт Верховної Ради України (нормативна база в освіті). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>